

Seminari d'investigació en educació musical

Dades generals

Nom de l'assignatura Seminari d'investigació en educació musical

Tipus d'assignatura Obligatoria

Impartició 1r semestre

crèdits ECTS 4

Valor total en hores 120h

Hores presencials lectives: 45h

Altres hores presencials: 5h

Hores per treballs dirigits (no presencials):

25h

Hores per estudi i aprenentatge autònom:

45h

Professor/a Javier Duque Gutiérrez i Luis García Vázquez
Departament Educació i Mediació Artística

Prerequisits i orientacions prèvies per a cursar l'assignatura

Prerequisits:

Haver aprovat Pedagogia Sistemàtica I; Pedagogia Sistemàtica II; Disseny desenvolupament i innovació curricular. Haver aprovat o estar cursant Psicopedagogia.

Orientacions prèvies:

No hi han orientacions prèvies.

Competències que es desenvolupen en l'assignatura

- CT1** Organitzar i planificar el treball de forma eficient i motivadora.
- CT2** Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament.
- CT3** Solucionar problemes i prendre decisions que responguin als objectius del treball que es realitza.
- CT4** Utilitzar eficientment les tecnologies de la informació i la comunicació.
- CT5** Comprendre i utilitzar, al menys, una llengua estrangera en l'àmbit del seu desenvolupament professional.
- CT6** Realitzar autocrítica cap el propi fer professional i interpersonal.
- CT7** Utilitzar les habilitats comunicatives i la crítica constructiva en el treball en equip.
- CT8** Desenvolupar raonadament i crítica idees i arguments.
- CT9** Integrar-se adequadament en equips multidisciplinars i en contextos culturals diversos.
- CT10** Liderar i gestionar grups de treball.
- CT11** Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional basada en l'apreciació i sensibilitat estètica, medioambiental i cap a la diversitat.
- CT13** Buscar l'excel·lència i la qualitat en la seva activitat professional.
- CT14** Dominar la metodologia d'investigació en la generació de projectes, idees i solucions viables.
- CT16** Utilitzar els mitjans i recursos al seu abast amb responsabilitat cap el patrimoni cultural i medioambiental.
- CT17** Contribuir amb la seva activitat professional a la sensibilització social de la importància del patrimoni cultural, la seva incidència en els diferents àmbits i la seva capacitat de generar valors significatius.

- CG5** Conèixer els recursos tecnològics propis del seu camp d'activitat i les seves aplicacions en la música preparant-se per a assimilar les novetats que es produeixen en ell.
- CG8** Aplicar els mètodes de treball més apropiats per a superar els reptes que es presentin en el terreny de l'estudi personal i en la pràctica musical col·lectiva.
- CG10** Argumentar i expressar verbalment els seus punts de vista sobre conceptes musicals diversos.
- CG12** Acreditar un coneixement suficient del fet musical i la seva relació amb l'evolució dels valors estètics, artístics i culturals.
- CG16** Conèixer el context social, cultural i econòmic en que se desenvolupa la pràctica musical, amb especial atenció al seu entorn més immediat però amb atenció a la seva dimensió global.
- CG17** Estar familiaritzat amb els diferents estils i pràctiques musicals que li permetin entendre, en un context cultural més ampli, el seu propi camp d'activitat i enriquir-lo.
- CG18** Comunicar de forma escrita i verbal el contingut i els objectius de la seva activitat professional a persones especialitzades, amb un us adequat del vocabulari tècnic i general.
- CG19** Conèixer les implicacions pedagògiques i educatives de la música en distints nivells.
- CG24** Desenvolupar capacitats per a l'autoformació durant la seva vida professional.
- CG25** Conèixer i ser capaç d'utilitzar metodologies d'estudi i investigació que el capacitin per al continu desenvolupament i innovació de la seva activitat musical en el transcurs de la seva carrera.
- CG26** Ser capaç de vincular la pròpia activitat musical a altres disciplines del pensament científic i humanístic, a les arts en general i a la resta de disciplines musicals en particular, enriquint l'exercici de la seva professió amb una dimensió multidisciplinària.
- CG27** Conèixer i aplicar la legislació relativa al seu àmbit professional.

- PE1** Comprendre i explicar els fonaments en pedagogia musical contemporània, tant en l'àrea de coneixements sistemàtics com en la seva aplicació, i saber fonamentar en ells la reflexió crítica de l'actuació educativa musical pròpia i aliena.
- PE2** Elaborar, seleccionar, aplicar i avaluar activitats, materials i recursos d'ensenyament/aprenentatge musicals en funció de les demandes de cada context educatiu, i ser versàtil en el domini dels instruments i altres recursos musicals, aplicant de forma funcional les noves tecnologies.
- PE6** Contextualitzar la pedagogia musical en el temps actual i en els diferents àmbits culturals, reflexionant de forma crítica sobre la funció i resultats que la pràctica de l'educació musical pot aportar a la millora de la persona i de la societat.
- PE7** Saber aprofitar les oportunitats de formació i especialització que cada lloc de treball ofereix, incorporant-les al desenvolupament del propi perfil professional.
- PE8** Implicar-se activament en projectes educatiu-musicals a través del treball cooperatiu i assumir la responsabilitat de desenvolupar la professió educativa musical com a tasca col·lectiva.
- PE9** Dissenyar i portar a terme processos sistemàtics d'avaluació educativa sobre alumnes, professors, programes i institucions i basar en els seus resultats la planificació de la millora educativa.
- PE10** Dissenyar, realitzar i avaluar una investigació en educació musical, tant de forma individual com formant part activa d'equips d'investigació.

Objectius de l'aprenentatge

Conèixer i comprendre el panorama actual, nacional i internacional, de les principals perspectives d'investigació en educació musical.

Conèixer i relacionar de forma coherent les diferents metodologies de recerca en educació musical, en funció de les finalitats i temàtiques d'investigació que es plantegin.

Detectar i definir problemàtiques rellevants en el camp de l'educació musical i fer la seva concreció en objectius i preguntes de recerca.

Dissenyar i aplicar guions bàsics de recerca en contextos educatius musicals.

Construir i utilitzar de forma coherent i adequada amb els plantejaments de la recerca, les principals eines d'investigació en educació musical.

Conèixer els fonaments de l'anàlisi de dades tant quantitatives com qualitatives,

valorant tant el seu ús específic com la seva complementarietat.

Compartir espais de debat sobre treballs de recerca en educació musical en curs de tota mena, o d'altres disciplines afins.

Descobrir temàtiques i línies d'actuació que ajudin en l'elaboració del projecte final i, eventualment, permetin encaminar recerques ubicades en estudis de postgrau.

Blocs temàtics (continguts de l'assignatura)

TEMA 1: La investigació en educació musical avui: temàtiques, agents i condicionants: el model del professional docent de la música que investiga.

TEMA 2: La pràctica de la recerca en educació musical: fases principals del procés en funció del paradigma adoptat en ciències socials. Paradigmes positivista, interpretatiu-descriptiu, sòcio-crític i de la complexitat.

TEMA 3: La recerca quantitativa: elecció de dissenys: Experimental, Quasi-experimental i Ex-post-facto. Formulació d'hipòtesi, operativització de variables, construcció i validació d'eines, recollida i anàlisi de dades quantitatives (fins contrast de mitges).

TEMA 4: La recerca qualitativa: elecció de dissenys i perspectives: investigació-acció; Investigació Avaluativa; Etnografia; Mètodes Biogràfics, Estudi de Cas, Fenomenologia; Teoria Fonamentada. Anàlisi de contextos, selecció, validació i aplicació d'eines, anàlisi de dades qualitatives.

TEMA 5: La Investigació-Acció: el professor com a investigador. Models, fases, cicles i informe d'investigació.

TEMA 6: La Innovació en educació: fases, resistències i estratègies de desenvolupament de la innovació educativa.

Activitats d'aprenentatges i organització general de l'assignatura

Basada en la següent seqüència de treball:

1r: plantejament del bloc de continguts:

exploració dels coneixements previs dels alumnes: activitat individual i de petit grup.

posada en comú: activitat de gran grup.

2n: el professor aporta materials de partida sobre el tema:

es contrasten amb l'elaboració anterior: activitat de petit i gran grup.

es busca la significació del coneixement: es ressalta la validesa d'allò après: activitat de petit i gran grup.

3r: l'estudiant busca aprofundir de manera independent sobre el bloc de continguts:

en activitats i treballs individuals

en activitats i treballs en petit grup

4rt: el professor i la classe realitzen la síntesi d'allò treballat i s'extreuen les conclusions sobre el tema.

5è: es passa al següent bloc temàtic però l'estudiant que necessiti millorar la seva avaluació, o desitgi aprofundir, pot fer activitats individuals sobre el bloc temàtic que es deixa i fins al final del temps lectiu de l'assignatura.

L'esquema de seqüència bàsica de treball presentat a l'apartat anterior s'aplicarà a cada bloc temàtic de dues maneres:

de forma lineal: els blocs temàtics s'abordan inicialment ells sols

de forma complementària: en el moment en que el desenvolupament del

tema ho permeti s'abordarà simultàniament amb el desenvolupament d'un o més blocs temàtics com a manera de donar una significació més consistent i global a l'aprenentatge de l'estudiant.

Es posarà en acció el següent inventari o tipologies d'activitats:

exposició oral individual i en grup a classe, sobre tasques en progrés en la classe.

activitats de representació: jocs de rol, sociodrames, etc.

activitats d'anàlisi sobre casos: reals i ficticis

debats en petit grup i en gran grup sobre temes preparats amb temps o que s'abordin sobre la marxa en classe

realització de treballs escrits de síntesi i aprofundiment dels temes: individuals i en grup.

realització de treballs de recerca sobre nova informació i en noves fonts dels temes

realització d'auto-observació sobre la posada en acció dels aprenentatges derivats dels temes a través de diferents mitjans de registres de dades.

realització de pràctiques d'observació, recerca i anàlisi de realitats educatives de l'entorn proper i accessible de l'estudiant a través de diferents mitjans de registre de dades.

El creuament dels blocs de continguts amb la seqüència de treball, amb les dues maneres lineal i complementària de la seva aplicació i amb els diferents tipus d'activitats donarà una temporalització de les activitats d'aprenentatge de caràcter cíclic o en espiral. Els continguts, vehiculats per les activitats, s'aniran aprofundint, fent-se més complexos i més rics de significats a mesura que es tornin a presentar en activitats que demanin –per fer-les– la presència més elaborada dels altres blocs de continguts, cada vegada amb més profunditat, rigor, possibilitat majors d'aplicació, etc.

Avaluació acreditativa dels aprenentatges

criteris i sistemes d'avaluació de l'assignatura

L'avaluació de l'estudiant es realitzarà d'acord amb els principis següents:

L'avaluació de l'estudiant es realitzarà d'acord amb els principis següents:

1. L'avaluació serà continuada i formativa: totes les tasques i treballs seran susceptibles de ser millorats a través de la correcció continuada dels mateixos, bé sigui de la refeta constant dels seus productes, bé sigui donant suport a la reorientació dels seus processos.

2. L'avaluació serà a l'hora individualitzada i per grups de treball.

3. L'avaluació comprendrà aspectes conceptuals, procedimentals i actitudinals de l'aprenentatge realitzat.

4. Els treballs de major entitat tindran especificades les seves dates concretes amb suficient antelació. Les activitats d'avaluació de menor entitat es podran realitzar en qualsevol moment a classe a petició del professor.

5. Els treballs implicats en les tasques d'avaluació podran tenir major o menor entitat però cap tindrà caràcter de "final", de forma que tots contribuïran a l'enteniment del progrés en el rendiment acadèmic de l'alumne.

6. La qualificació final es construirà en base als següents plans de l'avaluació:

Pla de significació acadèmica: reflecteix l'entitat en sí mateixa del treball, la dificultat i l'esforç que presenta el treball des del punt de vista de la seva complexitat respecte de la pròpia matèria (és l'equivalent al pes que té cada treball).

Pla de significació lògico-cognitiva del coneixement: reflecteix el nivell de dificultat i complexitat per a l'estudiant dels continguts abordats, en funció de la fase metodològica del seu aprenentatge (menor exigència en fases de introducció i exploració, i major en fases de síntesi i maduració).

Pla de rellevància de l'aprenentatge: reflecteix el grau d'interiorització i de transferències a la pròpia conducta d'allò après (realització de transferències a l'àmbit extra-acadèmic i més personal dels continguts apresos a l'aula; el grau de motivació i dedicació de l'alumne al treball de classe; el grau d'elaboració i creació a partir dels continguts a aprendre).

7. Aquests plans seran utilitzats per confeccionar la qualificació final, que ha de ser entesa com el compendi dels criteris de satisfactorietat i suficiència; ha de reflectir per tant el resultat del procés continuat d'aprenentatge, tenint en compte el moment de partida i d'arribada, (recavant informació de totes les etapes i de tots els plans abans esmentats i que l'estudiant haurà passat durant el desenvolupament de l'assignatura) així com del mínim criterial que el professor vegi com a necessari per la superació de l'assignatura i la continuació dels estudis.

8. La formalització de la qualificació final tindrà una perspectiva qualitativa en base als principis fins aquí descrits, malgrat això la recollida de dades prèvia a la qualificació podrà ser tant quantitativa com qualitativa.

Activitats d'avaluació i la seva relació amb la qualificació final

Activitat o registre d'avaluació	Període o moment de realització	Pes en la qualificació final
Pràctica de recerca quantitativa	Continuat	30%
Pràctica de recerca quantitativa	Continuat	30%
Pràctica de revisió de les temàtiques actuals en educació musical	Continuat	20%
Debats a classe	Continuat	10%
Exposicions individuals i grupals a classe	Continuat	10%

Fonts d'informació

Bibliografia bàsica

- ARNAL, J., DEL RINCÓN, D. & LATORRE, A. (1994). *Investigación educativa. Fundamentos y metodología*. Barcelona: Labor.
- BERNARDO, J. & CALDERO, J.F. (2000). *Aprendo a investigar en educación*. Madrid: Rialp.
- CARR, W. (1996). *Una teoría para la educación. Hacia una investigación educativa crítica*. Madrid: Morata - Fundación Paideia.
- COHEN, L. & MANION, L. (1990). *Métodos de investigación educativa*. Madrid: La Muralla.
- COLWELL, R. (Ed.) (2006). *Menc Handbook of Research Methodologies*. New York: Oxford University Press.
- COLWELL, R. & RICHARDSON, C. (coord) (2002). *The New Handbook of Research on Music Teaching and Learning*. Oxford: music educators national conference i Oxford University Press.
- FLICK, U. (2007). *Introducción a la investigación cualitativa*. Madrid: Morata.
- FLICK, U. (2014). *La gestión de la calidad en Investigación Cualitativa*. Madrid: Morata.
- FLICK, U. (2015). *El diseño de Investigación Cualitativa*. Madrid: Morata.
- FORNER, A & LATORRE, A. (1996). *Diccionario terminológico de investigación educativa y psicopedagógica*. Barcelona: EUB.
- GIBBS, G. (2012). *El análisis de datos cualitativos en Investigación Cualitativa*. Madrid: Morata.
- LATORRE, A., DEL RINCÓN, D. & ARNAL, J. (1996). *Bases metodológicas de la investigación educativa*. Barcelona: Hurtado.

LEÓN, O.G. & MONTERO, I. (1997). *Diseño de investigaciones. Introducción a la lógica de la investigación en psicología y educación*. Madrid: Mc Graw Hill.

McMILLAN, J.H. & SCHUMACHER, S. (2008). *Investigación Educativa*. Madrid: Pearson Addison Wesley.

PÉREZ, G. (1994). *Investigación cualitativa I. Métodos*. Madrid: La Muralla.

PÉREZ, G. (1994). *Investigación cualitativa II. Técnicas y análisis de datos*. Madrid: La Muralla.

RODRIGUEZ, G., GIL, J. & GARCIA, E. (1996). *Metodología de la investigación cualitativa*. Málaga: Aljibe.

SANDÍN, M. P. (2003). *Investigación Cualitativa en Educación*. Madrid: Mc Graw Hill.

STENHOUSE, L. (1998). *La investigación como base de la enseñanza*. Madrid: Morata.

TAYLOR, S.J. & BODGAN, R. (1992). *Introducción métodos cualitativos de investigación*. Barcelona: Paidós.

Bibliografía complementària

ANGROSINO, M. (2012). *Etnografía y observación participante en Investigación Cualitativa*. Madrid: Morata.

BARBOUR, R. (2013). *Los grupos de discusión en Investigación Cualitativa*. Madrid: Morata

BLÁNDEZ, J. (1996). *La investigación-acción: un reto para el profesorado. Guía práctica para grupos de trabajo, seminarios y equipos de investigación*. Barcelona: Inde.

BOLÍVAR, A., DOMINGO, J. & FERNÁNDEZ, M. (2001). *La investigación biográfico-narrativa en educación*. Madrid: La Muralla.

CROLL, P. (1995). *La observación sistemática en el aula*. Madrid: La Muralla.

ELLIOT, J. (1994). *La investigación-acción en educación*. Madrid: Morata

GOETZ, J.P. & LECOMPTE, M.D. (1988). *Etnografía y diseño cualitativo en investigación educativa*. Madrid: Morata.

HAMMERSLEY, M. & ATKINSON, P. (1994). *Etnografía. Métodos de investigación*. Barcelona: Paidós.

LATORRE, A. (2007). *La Investigación-Acción*. Barcelona: Graó.

ÒDENA, O. (2004) *Some considerations on research dissemination with particular reference to the audience and the authorship of papers*. Music Education Research, Vol 6.

KVALE, S. (2011). *Las entrevistas en Investigación Cualitativa*. Madrid: Morata.

RAPLEY, T. (2014). *Los análisis de la conversación, del discurso y de documentos en Investigación Cualitativa*. Madrid: Morata.

STENHOUSE, L. (1991). *Investigación y desarrollo del currículum*. Madrid: Morata.

STAKE, R.E. (1998). *Investigación con estudio de casos*. Madrid: Morata.

WOODS, P. (1987). *La escuela por dentro. La etnografía en la investigación educativa*. Barcelona: Paidós-MEC.

WOODS, P. (1998) *Investigar el arte de la enseñanza. El uso de la etnografía en educación*. Barcelona: Paidós.

